

personajelor, „distanțarea“ ironică, până la songuri, măști sau culorile preferate ale costumelor... Dar, peste toate aceste dovezi de cultură teatrală, spectacolul lui Bocsárdi recurge la propria memorie regizorală. Înțelegând că și de data asta este vorba de o iubire amenințată, realizează un record semnificativ cu montarea sa din anii trecuți, *Romeo și Julieta*. Atunci, dragostea își afla locul pe neuitatul, multicolorul covor de frunze întomnate. Acum, Șen De (jucată tot de interpreta Julietei) are la îndemână doar mormanul mohorât al frunzelor de tutun. Care înseamnă bani, dar e lipsit de frumusețe.

Din perspectiva inversată, regăsim relația dintre cele două spectacole, amintindu-ne că, la *Romeo și Julieta*, acompaniamentul de pian sau lumina aprinsă în sală ne-au făcut să observăm o nouă funcționalitate a unor procedee brechtiene. Ceva s-a veștejit între timp, sub ochii noștri, de la renescentistul Shakespeare la lucidul contemporan Brecht...

Culorile și viziunile nopții

La **Căminul Artei** din capitală, pictura s-a întâlnit cu eseul meditativ, dens în referințe culturale. Pictura aparține scenografului **Vittorio Holtier** (la a patra expoziție), eseul din catalog este semnat de teatrologul George Banu. Întâlnirea lor nu a fost întâmplătoare: pe amândoi i-a atras aceeași temă: *Noaptea*. Desigur, există motive distincte, dar într-o deplină armonie de sensuri și sensibilitate, a imaginilor cu textul.

Nu vom divulga sursele biografice ale expoziției, nu le vom localiza, deși am fi tentați să explicăm „misterul Holtier“ din tablouri. Luna din ele nu risipește, ci cu adevărat sporește a „lumii taină“. După stingerea amurgului și împlinirea treptat stăpânitoare a întunericului, până la semnele crăpatului de zi...Albă sau galbenă, plutește deasupra „hățișurilor“, peste agitația vegetală încremenită pe pânză. Precizând centrul obsedant pentru Holtier, luna se concentrează uneori rotunjită naiv de geometric – alteori, nu-i decât o pâclă nedeslușită, o revărsare lăptoasă. Apoi, în alte tablouri, mai rezistă frânturi de verde, țâșniri albastre, zvâcniri roșcate. Dar fondul se păstrează, de obicei, într-o varietate de griuri.

Noaptea lui Holtier este, deopotrivă, vânzoleală înfiorată și încremenire stranie. George Banu vorbește despre „tensiunea care traduce plastic agitația stării de noapte.“ O dată cu orele înaintate, Holtier așază privirea între ce putea să fi fost și ce poate să fie. De aceea, dâra albă este mai neliniștitoare, mai înfricoșătoare, chiar, decât negrul mat, opac, pe care-l fisurează. Ca o scriere tremurată de seismograf... Tot Banu remarcă, în această stare nocturnă, „plăcerea incertitudinii, proprie unui amestec impur ce se dezvăluie și se ascunde.“ De astă dată, Holtier a pictat ceea ce nu se mai vede, ceea ce abia se mai bănuiește, ceea ce se înfiripă ca o părere...